

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23Co/203/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2515206648
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 07. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Bundzelová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2019:2515206648.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľubica Bundzelová a sudkýň: JUDr. Iveta Jankovičová a JUDr. Daša Kontríková, v právnej veci žalobcu: Prvá stavebná sporiteľňa, a. s., so sídlom Bajkalská 30, Bratislava, IČO: 31 335 004, proti žalovaným: 1/ Ing. W. S., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Z. XXX/X, W., 2/ H. S., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Z. XXX/X, W., o zaplatenie 5.352,98 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Piešťany, č. k. 8C/6/2015-89 zo dňa 28. septembra 2017, v zamietajúcej časti nepriznania úroku po zosplatnení a nepriznania 5,05 % úroku z omeškania ročne od 03.09.2015 do 09.09.2015, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu I. inštancie sa v napadnutej (zamietajúcej) časti potvrdzuje.

II. Žalovaným sa nepriznáva právo na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Súd I. inštancie rozhodol vo výroku I. tak, že žalovaní sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu 5.292,98 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 5.292,98 eur od 10.09.2015 do zaplatenia, a to do troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku. Výrokom II. vo zvyšku súd žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol výrokom III. tak, že žalobca má nárok na náhradu trov konania rozsahu 97,76 %.

2. Rozsudok súd I. inštancie odôvodnil apl. § 1, ods. 1, § 2 písm. a), b), § 9 ods. 2 zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 1 až 3, § 54 ods. 1, 2, § 39, § 565, § 563, 517 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka (ďalej iba „OZ“). Vecne tým, že posudzovaný právny vzťah je od svojho vzniku zmluvným vzťahom medzi spotrebiteľmi a dodávateľom a zmluva, ktorá bola medzi žalobcom a žalovanými uzatvorená, je spotrebiteľskou zmluvou v zmysle ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, nakoľko žalovaní ako spotrebiteľia nemohli individuálne ovplyvniť obsah vopred pripraveného návrhu na uzatvorenie úverovej zmluvy, keďže táto bola vyhotovená ako formulár a jej súčasťou boli bez akýchkoľvek pochybností Všeobecné obchodné podmienky PSS, a.s., ktoré boli pripravené už vopred pre veľký počet spotrebiteľov. Táto zmluva je zároveň zmluvou o spotrebiteľskom úvere, keďže jej predmetom je poskytnutie úveru, ktorý sa žalovaní zaviazali žalobcovi ako veriteľovi v dohodnutých splátkach vrátiť, teda ide o dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme úveru. Žalobca bol v čase uzatvorenia zmluvy v postavení veriteľa a zároveň dodávateľa s poukazom na predmet jeho podnikania a žalovaní boli v postavení spotrebiteľov, pretože pri uzatváraní úverovej zmluvy nekonali v rámci predmetu svojej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti (táto okolnosť z pripojenej zmluvy nevyplýva a žalobca opak tohto postavenia žalovaných nepreukázal žiadnymi dôkazmi, resp. ani netvrdil). Tento právny vzťah sa preto spravuje ustanoveniami Občianskeho zákonníka a právnych predpisov, ktoré upravujú právne

vzťahy spotrebiteľského charakteru (zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, príp. zákon o ochrane spotrebiteľa).

3. Po zhodnotení zisteného skutkového stavu mal súd za to, že žalobca a žalovaní uzavreli dňa 28.11.2014 zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 1216186 5 15, na základe ktorej žalobca poskytol žalovaným úver vo výške 5.000 eur, pričom z právneho hľadiska ide o spotrebiteľský úver, ktorý musí spĺňať náležitosti podľa zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Preskúmaním uvedenej úverovej zmluvy súd zistil, že zmluva uzavretá medzi žalobcom a žalovanými obsahovala všetky obligatórne náležitosti spotrebiteľskej zmluvy uvedené v § 9 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch, účinnom v čase uzavretia spotrebiteľského úveru. V konaní bolo doloženými listinnými dôkazmi preukázané, že žalobca poskytol žalovaným úver vo výške 5.000 eur. Keďže žalovaní na základe uvedenej úverovej zmluvy nezaplatili žiadnu čiastku, zostáva im teda uhradiť titulom vrátenia dlžnej istiny zo zmluvy o úvere sumu 5.000 eur, v ktorej časti súd podanej žalobe ako opodstatnenej vyhovel.

4. Nakoľko v danom prípade sa jedná o spotrebiteľskú zmluvu a súčasťou jednotlivých splátok a teda aj istiny bol aj úrok z úveru, súd sa ďalej pri svojom rozhodovaní zaoberal výškou dohodnutého úroku z úveru, ktorý bol zmluvne dohodnutý ako pevný vo výške 7,90 % ročne.

5. Z internetovej stránky NBS súd preveroval úrokové miery podobného úveru v bankách a zistil, že úrok dohodnutý medzi stranami a teda aj uplatnený nárok na úrok je primeraný. Vzhľadom na uvedené súd považoval nárok žalobcu na zaplatenie 7,90 % ročného úroku z istiny 5.000 eur od 06.12.2014 do 02.09.2015 vo výške 292,98 eur za dôvodný a v tejto časti súd podanej žalobe ako opodstatnenej vyhovel.

6. Pokiaľ ide o zmluvný úrok 7,90 % ročne, ktorý si uplatnil žalobca z nezaplatennej istiny od 03.09.2015 do zaplatenia, súd žalobu v tejto časti zamietol. Žalobca v zmysle zmluvných dojednaní pristúpil k zosplateniu celého úveru. Vychádzajúc z toho, že ide o plnenie zo spotrebiteľského úveru podľa názoru súdu žalobcovi zmluvný úrok z omeškania odo dňa účinkov zosplatenia nepatrí. Súd pritom vychádzal z uznesenia ÚS IV. 476/2012 z 18.09.2012, v zmysle ktorého Ústavný súd SR odobril názor odvolacieho a prvostupňového súdu, podľa ktorého veriteľovi patria úroky len do splatnosti dlhu, následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť iba úroky z omeškania /§ R 59/1998, 4Obo 143/1998/. Veriteľ má právo na zaplatenie zmluvných úrokov len do vyhlásenia predčasnej splatnosti s tým, že následne už právo na dohodnutý úrok z úveru nevzniká, iba právo na úrok z omeškania. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťažovaniu v podobe úrokov z úveru, ako i úrokov z omeškania, čo spôsobuje značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi. Za čas po splatnosti úveru má teda veriteľ právo na úroky z omeškania vo výške stanovenej všeobecným záväzným právnym predpisom. Akékoľvek navyšovanie úrokov z omeškania sa dostáva do rozporu so zákonom. Takýmto neprípustným navyšovaním úrokov z omeškania je aj právna konštrukcia navýšenia úrokov z omeškania o úroky za úver po splatnosti úveru, a teda počas omeškania. Vzhľadom na uvedené súd žalobu v časti uplatneného úroku za úver vo výške 7,90 % ročne zo sumy 5.000 eur od 03.09.2015 do zaplatenia ako nedôvodnú a pre rozpor so zákonom zamietol.

7. Ďalším žalobcom uplatneným nárokom bol nárok na poplatky za 1. a 2. upomienku a poplatok za individuálne riešenie omeškaných splátok, každý vo výške 15 eur, spolu vo výške 60 eur. Súd uvádza, že žalobca dôvodnosť nároku na uvedené poplatky nepreukázal. V danom prípade sa jedná o sporové konanie a sporové konanie je konaním návrhovým. Žalobca je povinný k žalobe pripojiť listinné dôkazy, na ktoré sa odvoláva, resp. uviesť dôkazy, ktoré v priebehu súdneho konania navrhuje vykonať. Jedná sa o jeho dôkaznú povinnosť a práve v sporovom konaní je nesplnenie dôkaznej povinnosti spojené s procesnou zodpovednosťou za nedokázanie tvrdených skutočností, to znamená s neunesením tzv. dôkazného bremena. Kto a v akom rozsahu má dôkazné bremeno, určujú normy hmotného práva. Zásadne ho má ten, v koho záujme je dokázanie určitej skutočnosti. Nepriaznivé procesné dôsledky (neúspech v spore) stíhajú v sporovom konaní práve toho, kto neunesol dôkazné bremeno (neoznačil potrebné dôkazy alebo uvedenými dôkazmi nebolo jeho tvrdenie dokázané). Na základe uvedeného má potom súd za to, že žalobca neunesol dôkazné bremeno čo do tvrdenia o oprávnenosti výšky uplatnenej pohľadávky v časti nárokov na poplatky za upomienky a poplatok za individuálne riešenie omeškaných splátok, pretože nepredložil žiadne také dôkazy, ktorými by bolo možné objektívne posúdiť a preveriť výšku pohľadávky, ktorú si uplatňuje, preto súd v tejto časti žalobu spolu s príslušenstvom zamietol. Žalobca nepreukázal súdu, že by mu vznikli nejaké reálne náklady v uvedenej výške. Navyše si žalobca

uplatnil nárok na tri poplatky, každý po 15 eur, čo spolu predstavuje sumu 45 eur a nie 60 eur, ako žiadal žalobca. Zároveň v prípade poplatkov takéhoto typu za ne dodávateľ spotrebiteľom neposkytol žiadne protiplnenie. Predmetné poplatky tak predstavujú iba ďalšiu sankciu v prípade omeškania spotrebiteľa s úhradami dlhu, nie iba skutočnú náhradu nákladov dodávateľa. Uplatňovanie uvedených poplatkov je možné zároveň považovať za priečiace sa dobrým mravom v zmysle § 3 a § 39 Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na uvedené súd žalobu v časti o zaplatenie sumy 60 eur spolu s k nej prislúchajúcim príslušenstvom zamietol.

8. Žalobca sa domáhal aj zaplatenia 5,05 % úroku z omeškania ročne od 03.09.2015 až do zaplatenia. Žalobca si právo podľa § 565 Občianskeho zákonníka, teda predčasné zosplatenie úveru, uplatnil voči žalovaným oznámením zo dňa 02.09.2015, v ktorom oznamoval žalovaným zosplatenie úveru ku dňu 02.09.2015. Žalovaní sa však o zosplatení dozvedeli až z predmetného oznámenia žalobcu zo dňa 02.09.2015, ktoré žalovaní prevzali dňa 08.09.2015. Keďže žalovaní dňa 09.09.2015 úhradu nerealizovali (§ 563 Občianskeho zákonníka), nasledujúcom dňom sa dostali do omeškania, t.j. dňom 10.09.2015. Vzhľadom na uvedené súd priznal žalobcovi úrok z omeškania odo dňa 10.09.2015 a úrok z omeškania mu súd priznal v súlade s § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z., vo výške 5,05 % ročne z dôvodne uplatnenej sumy 5.292,98 eur až do zaplatenia, a vo zvyšnej časti žalobu ako nedôvodnú zamietol.

9. Žalobca si v konaní uplatnil nárok na zaplatenie sumy 5.352,98 eur s príslušenstvom, pričom v časti o zaplatenie sumy 5.292,98 eur (98,88 % žalovanej sumy) súd žalobe vyhovel, čo predstavuje úspech žalobcu. Vo zvyšnej časti (1,12 % žalovanej sumy) súd žalobu zamietol, čo predstavuje úspech žalovaných. Čistý úspech žalobcu predstavuje 97,76 % (98,88 % - 1,12 %). V uvedenej výške takto vypočítaného rozdielu má žalobca nárok na náhradu trov konania. Súd v zmysle § 262 ods. 1 CSP v tomto rozhodnutí, ktorým sa konanie končí, rozhodol len o nároku na náhradu trov konania tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia; o výške trov konania bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozhodnutia (§ 262 ods. 2 CSP).

10. Proti rozsudku súdu I. inštancie v rozsahu zamietnutej časti nepriznania úroku po zosplatení a nepriznania 5,05 % úroku z omeškania ročne od 03.09.2015 do 09.09.2015 podal žalobca odvolanie z dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP. Uviedol, že napáda nepriznanie riadneho úroku 7,90 % p. a. zo sumy 5.000 eur od 03.09.2015 do zaplatenia. Pri posúdení právneho vzťahu je potrebné aplikovať ust. § 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, podľa ktorého tento zákon upravuje práva a povinnosti súvisiace s poskytovaním spotrebiteľského úveru na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere, podmienky poskytovania spotrebiteľského úveru, náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, spôsob výpočtu celkových nákladov spotrebiteľa spojených s poskytovaním spotrebiteľského úveru a ďalšie opatrenia na ochranu spotrebiteľa. Spotrebiteľským úverom na účely tohto zákona je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru (§ 1 ods. 2) Zmluva o úvere je upravená v ust. § 497 Obchodného zákonníka. Úrok je odplata za dočasné prenechanie finančných prostriedkov od ich poskytnutia do ich vrátenia.

11. Žalobca poukazuje na ust. § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka, podľa ktorého je dlžník od doby poskytnutia peňažných prostriedkov povinný platiť z nich úroky v dojednanej výške, inak v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom alebo na základe zákona. Dlžník je teda povinný s vrátením poskytnutého úveru zaplatiť aj dojednané úroky a to do dňa úplného vrátenia poskytnutých prostriedkov. Analogicky túto povinnosť možno vyložiť k ustanoveniu § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka, podľa ktorého ak dlžník vráti peňažné prostriedky skôr, než bolo dohodnuté, je povinný platiť úroky len do momentu vrátenia peňažných prostriedkov. Podľa názoru žalobcu je teda nepochybné, že povinnosť dlžníka platiť dohodnutý úrok za úver zaniká až úplným vrátením poskytnutých finančných prostriedkov. V prípade, ak by porušením povinnosti dlžníka, v dôsledku ktorého žalobca od zmluvy odstúpi zánikom veriteľov nárok na zaplatenie úrokov za úver, dlžník by prakticky porušením povinnosti získal pre neho výhodnejšie postavenie, nakoľko by sa „zbavil“ povinnosti plniť zmluvne dohodnuté plnenie. Podľa názoru žalobcu je akékoľvek konanie, ktoré porušuje povinnosť a spôsobuje tým výhodu v rozpore s dobrými mravmi a bez pochyby je v rozpore s účelom právnych predpisov vzťahujúcich sa na daný právny vzťah. Podľa § 53 ods. 1 OZ nie je neprijateľnou zmluvnou podmienkou zmluvné dojednanie, ktoré síce spôsobuje nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa, však sa

týka hlavného predmetu plnenia a je vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo bolo individuálne dojednané.

12. Tento postup je v súlade aj s ust. § 517 ods. 2 OZ, podľa ktorého ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis. Ustanovenie § 517 OZ nevyklučuje uplatnením úroku z omeškania nárok na dohodnutý úrok až do vrátenia poskytnutých prostriedkov.

13. Obdobné ustanovenie sa nachádza aj v zák. č.129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v § 13 ods. 1 a 3: Spotrebiteľ je oprávnený odstúpiť od zmluvy o spotrebiteľskom úvere bez uvedenia dôvodu do 14 kalendárnych dní odo dňa uzavretia zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo odo dňa, keď sú spotrebiteľovi doručené zmluvné podmienky podľa § 9 alebo § 10, ak tento deň nasleduje po dni uzavretia zmluvy o spotrebiteľskom úvere; ustanovenia osobitných predpisov o práve na odstúpenie od zmluvy sa nepoužívajú.

14. Ak spotrebiteľ uplatní právo podľa odseku 1, je povinný zaplatiť veriteľovi istinu a úrok z tejto istiny odo dňa, keď sa spotrebiteľský úver začal čerpať, až do dňa splatenia istiny, a to bezodkladne a najneskôr do 30 kalendárnych dní po odoslaní oznámenia o odstúpení od zmluvy veriteľovi. Úrok sa vypočíta na základe dohodnutej úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru. Uplatňujúc princíp spravodlivosti nie je možné prijať záver, že ten istý právny úkon avšak uskutočnený veriteľom by mal mať iné dôsledky ako úkon dlžníka. Tento záver nemôže nahraďiť ani princíp ochrany spotrebiteľa ako slabšej strany. Pokiaľ by bola poskytnutá ochrana bez právneho dôvodu, neprimeraná ochrana, mohol by byť spotrebiteľ pri neplnení svojich povinností subjektom profitujúcim z tohto neplnenia ako žalobca uviedol už vyššie. Vyhlásením mimoriadnej splatnosti pohľadávky nenastal zánik Zmluvy o spotrebiteľskom úvere zo dňa 02.09.2015 a teda povinnosť žalovaných platiť úroky naďalej trvá. Žalobca má za to, že ustanovenia Občianskeho zákonníka nevyklučujú nárok na dohodnutý úrok aj po zosplatnení pohľadávky. Úroky ako odplata sú hlavným predmetom plnenia.

15. Práve naopak nepriznaním riadneho úroku po zosplatnení pohľadávky dochádza k zvýhodneniu spotrebiteľa - neplatiča oproti riadne platiacim dlžníkom - spotrebiteľom, nakoľko zákonom určený úrok z omeškania je nižší ako trhové úrokové sadzby pre spotrebiteľské úvery. Kogentná úprava neumožňuje veriteľovi uplatňovať vyšší úrok z omeškania ako určuje nar. vl. SR č. 87/1995 Z. z. Preto zamietnutie nároku na 7,90 % p. a. úrok po vyhlásení mimoriadnej splatnosti pohľadávky zo zmluvy o úvere z tohto dôvodu nie je založené na správnom právnom posúdení vecí.

16. Je samozrejmé a v súlade s dobrými mravmi, ak ten, čo porušuje zmluvné povinnosti je „znevýhodnený“ oproti tým, čo povinnosti dodržiavajú, teda uplatnenie sankcie v podobe úroku z omeškania voči neplatiacim dlžníkom nie je neprimeranou alebo hrubou nerovnováhou medzi povinnosťami dodávateľa a spotrebiteľa - neplatiča, nakoľko v opačnom prípade súd, nerobí rozdiel medzi právnym a protiprávnym správaním spotrebiteľa - dlžníka, resp. ak riadny úrok neprizná, tak sa dlžník - neplatič dostane do výhodnejšieho postavenia. Iné sankcie ako napr. zmluvné pokuty a pod. v spotrebiteľských zmluvách súdy kvalifikujú ako neprijateľné zmluvné podmienky, takže v právnej úprave spotrebiteľských zmlúv neexistujú mechanizmy, ktoré by boli prevenciou ale aj sankciou pre skupinu spotrebiteľov porušujúcich svoje povinnosti a tým sa vytváralo „zdravé“ právne prostredie v oblasti spotrebiteľských zmlúv. Žalobca poukazuje aj na rozsiahlu judikatúru v súlade s názorom žalobcu: - Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43Cob/239/2015 zo dňa 28.01.2015, Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 41Cob/403/2015 zo dňa 16.12.2015, Uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 4Cob/5/2016 zo dňa 30.03.2016, Uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 560/412/2015 zo dňa 13.10.2016. Vychádzajúc z uvedeného nie je možné dospieť k záveru, že dôsledkom porušenia povinnosti dlžníka a výkonu práva veriteľa / ktorý si všetky svoje povinnosti splnil/, odstúpiť od zmluvy by mal byť taký stav, v ktorom by mal veriteľ horšiu pozíciu ako dlžník. Úvaha, že pri odstúpení veriteľa od zmluvy uzavretej so spotrebiteľom by mal nastúpiť režim podľa ust. § 48 OZ, zrušenie zmluvy s následkami vyplývajúcimi z ust. § 451 OZ je nesprávna. Dlžník by podľa tejto úvahy naďalej, do času vrátenia, disponoval s peňažnými prostriedkami získanými od veriteľa a veriteľovi by ich mal vrátiť len s prípadným úrokom z omeškania. Vrátil by ich tak bez zaplatenia hodnoty za samotnú dispozíciu s peňažnými prostriedkami vyjadrenú úrokom z úveru za celé obdobie ich využívania do ich

vrátenia veriteľovi. V tomto spore zmluva medzi sporovými stranami nezankla zosplatnením pohľadávky, čo je o zásadný dôvod navyiac, že veriteľovi stále patrí nárok na úrok až do úplného zaplattenia istiny. K uzneseniu Ústavného súdu SR sp. zn. 1.ÚS 476/2012-14 zo dňa 18.09.2012 žalobca uvádza, že súd sa nevenoval hmotnoprávnej stránke sporu. ÚS SR konštatoval, že postupom všeobecných súdov nedošlo k porušeniu práva na súdnu ochranu.

17. Taktiež žalobca napáda nepriznanie 5,05 % úroku z omeškania ročne od 03.09.2015 do 09.09.2015 z dôvodu, že žalovaní sa o splatnosti dozvedeli až 08.09.2015. Zamietnutie v tejto časti žaloby nemá oporu v Občianskom zákonníku. Ustanovenie § 53 ods. 9 OZ nepodmieňuje účinky zosplatnenia pohľadávky doručením oznámenia účastníkom úverového vzťahu. Podmienkou pre zosplatnenie je uplynutie 3 mesiacov od omeškania so zaplattením splátky a keď súčasne veriteľ upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie práva na zosplatnenie.

18. Žalovaní boli vopred upozornení na zosplatnenie pohľadávky, čo žalobca riadne preukázal. Podľa názoru žalobcu súd nesprávne aplikoval ustanovenia o odstúpení od zmluvy, ktorého účinky nastávajú až doručením druhej strane. Vzhľadom k tomu žalobca má za to, že súd nesprávne právne posúdil zamietnutý nárok žalobcu na úrok z omeškania.

19. Na základe týchto skutočností žalobca žiada, aby odvolací súd rozsudok súdu I. inštancie č. k. 8C/6/2015 zo dňa 28.09.2015 v napadnutej časti zrušil a vec vrátil súdu I. inštancie alebo ho zmenil a zaviazal žalovaných spoločne a nerozdielne na zaplattenie 7,90 % p. a. úroku za úver zo sumy 5.000 eur od 03.09.2015 do zaplattenia ako aj 5,05 % p. a. úroku z omeškania od 03.09.2015 do 09.09.2015.

20. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou stranou sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu I. inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom odvolania (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), a dospel k záveru, že rozsudok súdu I. inštancie je v napadnutej časti vo výroku vecne správny.

21. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, konania na súde I. inštancie, ako aj celého obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že súd I. inštancie zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec správne právne posúdil. Súd I. inštancie napadnutý rozsudok vo všetkých jeho častiach riadne odôvodnil, pričom zároveň sa vysporiadal s rozhodujúcimi skutočnosťami tvoriacimi základ pre rozhodnutie, odvolací súd sa s odôvodnením súdu stotožňuje, k veci považuje za potrebné dodať iba nasledovné:

22. Odvolací súd poukazuje na to, že pokiaľ veriteľ (v danom prípade žalobca) pristúpi k tomu, že považuje celý dlh za splatný (tzv. zosplatnenie úveru), potom nastupuje režim platenia úrokov z omeškania a nie už úrokov z úveru. Správne túto situáciu vyhodnotil súd I. inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia a správne uzavrel, že nie je možné priznať úroky z úveru za čas po splatnosti celého úveru, pokiaľ tu nastupuje režim platenia úrokov z omeškania tak, ako to vyplýva z uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Obo 143/98. Existujú však aj odlišné názory, podľa ktorých dispozitívna norma neobmedzuje dobu na poskytnutie finančných prostriedkov a kým úroky z omeškania sú sankciou tak úroky sú odmenou za užívanie si peňazí, a preto ich treba platiť až do ich vrátenia (napr. rozsudok NS ČR z 27.6.2007 sp. zn. 33Odo 657/2005).

23. Judikatúra Súdneho dvora Európskej únie: Súdny dvor výkladom smernice Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách stanovil zásadne pravidlo pre kvalifikáciu zmluvnej podmienky za nekalú, ak sa odkláňa od dispozitívnych noriem zákona v neprospech spotrebiteľa (napr. C-415/11, AZIZ) cit. „Článok 3 ods. 1 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že:- pojem „značná nerovnováha“ ku škode spotrebiteľa treba posúdiť na základe analýzy vnútroštátnych právnych predpisov uplatňovaných v prípade absencie dohody medzi zmluvnými stranami s cieľom posúdiť, či a prípadne v akej miere je právne postavenie spotrebiteľa vyplývajúce zo zmluvy nevýhodnejšie než právne postavenie zakotvené v platnom vnútroštátnom práve. ... - na účely určenia, či dôjde k nerovnováhe „napriek požiadavke dôvery [dobrej viery - neoficiálny preklad]“, treba preveriť, či predajca

alebo dodávateľ, ktorí zaobchádzajú so spotrebiteľom čestne a rovnocenne, mohol rozumne očakávať, že by tento spotrebiteľ súhlasil s dotknutou podmienkou po individuálnom dojednaní“.

24. Z dôvodovej správy k novele nar. vl. 87/1995 Z. z. vykonanej nar. vl. č. 586/2008 Z. z. „Cieľom predkladaného návrhu je docieľiť vyváženú právnu úpravu v oblasti sankcií, a tak zamedziť jednej z foriem úžerných praktík v spotrebiteľských veciach. Reaguje sa na sofistikovanejšie a oveľa nebezpečnejšie úžerné praktiky, pri ktorých sa síce nedojednávajú vysoký úrok za poskytnutie peňažných prostriedkov, ale cez množstvo zmluvných pokút a iných sankcií sa ospravedlňuje neprimeraný nárast výšky pohľadávky. Podľa článku 8 Smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách môžu štáty prijať prísnejšie opatrenia za účelom zabezpečenia maximálneho stupňa ochrany spotrebiteľa. Navrhovaná právna úprava bez ujmy pre dodávateľa zabezpečuje jednoduchšie, ale predovšetkým jednotnejšie pravidlá pri sankciách spojených s porušením záväzku spotrebiteľa....Spotrebiteľské vzťahy nesmú byť zdrojom neprimeraných ziskov...“.

25. Úver je odplacným právnym úkonom, za ktorý možno dohodnúť úroky a že možno dohodnúť aj obdobie na užívanie finančných prostriedkov (úverové obdobie). Zákon teda umožňuje dodávateľovi na určitú dobu (do splatnosti) podľa jeho predstavy poskytnúť úver a vypýtať si za to dohodnuté úroky. Od začiatku sa prirodzene sledujú úroky na dohodnutú dobu, ktorej koniec završuje tzv. splatnosť úveru. Zo zákonom stanovených dôvodov (napr. nesplácanie úveru) má dodávateľ tiež právo splatnosť posunúť. Niet zákonného kogentného pravidla, podľa ktorého by dlžník mal povinnosť zo zákona platiť úroky popri úrokoch z omeškania. Ak úver nie je splatený po splatnosti, zákon priznáva za zadržovanie finančných prostriedkov sankcie či už zákonné (úroky z omeškania s kogentne stanoveným limitom) alebo zmluvné (napr. zmluvná pokuta).

26. K otázkam dohody o úrokoch po splatnosti popri ďalších úrokoch za omeškание a ďalších sankciách odvolací súd dodáva: Ak evidentne táto dohodnutá konštrukcia indikuje neprimeraný nárast dlhu, zákonite sa natíska otázka povinnosti vykonania súdnej kontroly prijateľnosti takejto dohody (úrokov popri úrokoch z omeškania a ďalších sankciách). Ak by takejto dohody nebolo, zákon by umožňoval žalobcovi uplatniť po splatnosti sankcie úroky z omeškania pri pomerne novom pravidle o administratívnom strope na celkové sankcie zakotvenom v § 3a nar. vlády 87/1995 Z. z. Je evidentné, že úroky popri úrokoch z omeškania sú nielen odklonom od zákona v neprospech žalovaných ale vo svojich dôsledkoch odporujú aj kogentnému zákonnému pravidlu. Uplatnený úrok prevyšuje úrok z omeškania a problematická klauzula o úrokoch popri úrokoch z omeškania (po splatnosti) prima facie potenciálne umožňuje navýšenie dlhu nad výšku poskytnutého úveru v rozpore s ust. § 3a ods. 3 nar. vl. 87/1995 Z. z.

27. Od každého veriteľa konajúceho s odbornou starostlivosťou sa očakáva, že cenu za úver zjednáva na úverové obdobie do splatnosti pohľadávky. Preto práve cena za úver za úverové obdobie do splatnosti úveru vyjadruje cenu úveru a je teda pojmovo jednoznačne odlišiteľná od sankcii za omeškание s plnením dlhu spotrebiteľa. Pre prípad omeškania nie inštitút ceny úveru ale inštitúty rôznych sankcii za neplnenie povinnosti riešia krízu spojenú s omeškáním. Predčasné zosplatenie úveru predstavuje vo svojej povahe jednostranný sankčný právny inštitút, ktorý umožňuje veriteľovi zmenou záväzku požadovať jednorazové, okamžité vrátenie celej požičanej istiny. Teda podstatný rozdiel stavu výhody splátok a stavu jednorazového zosplatenia úveru spočíva v tom, že veriteľ nemá nárok a spotrebiteľ nemá povinnosť vrátiť celú požičanú sumu naraz. Splácanie úveru v splátkach teda na strane veriteľa vyvoláva stav absencie požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne (v splátkach) vracia a spláca a za tento stav nedostatku a úverovania patrí veriteľovi úrok. Úrok preto predstavuje jednoducho povedané cenu peňazí v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá istinu úveru k dispozícii, nemôže s touto nakladať a produkovať zisk. Absentujúci zisk pokrýva veriteľovi práve úrok splácaný spolu v rámci splátky úveru v režime dojednaného záväzku. Tento stav tzv. výhody splátok je obvyklý a od nepamäti justifikuje nárok dodávateľa na úroky ako cenu dočasne obetovaných peňazí, ktorých dispozície sa veriteľ zbavuje v záujme získania budúcich úžitkov v podobe kapitalizovanej odplaty získanej za celé obdobie postupného splácania úveru, a teda výhody splátok. Iný stav je však príznačný pre predčasné a mimoriadne zosplatenie úveru, kde veriteľovi vzniká nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatenia úveru. V tomto prípade svojím právnym úkonom veriteľ navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru, a tým obmedzenie obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo vrátiť v režime výhody splátok. Práve v tomto kruciálnom rozdieli spočíva ekonomická

podstata straty nároku veriteľa na úroky za požičanie peňažných prostriedkov od spotrebiteľa. Logicky tak nastupuje stav, v ktorom by mal mať veriteľ záujem a vyvinúť úsilie smerujúce k skorému vráteniu peňažných prostriedkov a právny poriadok mu po mimoriadnom zosplatnení úveru poskytuje viaceré právne prostriedky vymožená jednorazovo zosplatnenej pohľadávky (úveru). Ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekomformný stav, kde spotrebiteľ by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by naďalej pohodlne inkasoval úroky zo sumy, ktorú by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil. De facto by išlo o právny stav, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval ako keby k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo však spotrebiteľovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku. Súd takýto stav v žiadnom prípade nemôže pripustiť, lebo by toleroval založenie hrubej nadvlády dodávateľa voči spotrebiteľovi, a to navyše za stavu, že veriteľ si môže nárokovať a môže sa domôcť jednorazového vrátenia peňažných prostriedkov z majetku spotrebiteľa a nemusí trpieť nijaké obmedzenia užívania svojho majetku podľa uzavretej zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Ak by navyše odvolací súd takúto zmenu justifikoval, podporil by nielen hrubú nadvládu veriteľa, ale zároveň by podporoval aj stav, v ktorom veriteľ nie je nútený vymáhať svoju pohľadávku a odplatné úroky mu majú nahradiť stav jeho potenciálnej nečinnosti, resp. stav nespôsobilosti spotrebiteľa vrátiť požičanú istinu jednorazovo. Takéto konanie veriteľa však nepožíva v slovenskom právnom poriadku nijakú právnu ochranu a ani preto niet titulu na inkasovanie odplatných úrokov. Uvedenou úvahou sa odvolací súd prirodzene dostáva aj v poradí k ďalšiemu zásadnému záveru, spočívajúcemu v skutočnosti, že keďže jednorazovým zosplatnením vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru, navýšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatnenia a počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa ide o protiprávny stav založený sankčným jednostranným predčasným zosplatnením úveru. S protiprávnym stavom sa prirodzene spájajú výhradne sankcie, keďže spotrebiteľ je v omeškaní s vrátením uvedenej sumy. Naopak s protiprávnym stavom sa nikdy nebudú spájať odplatné plnenia, ktoré sa spájajú len so stavom lege artis, a teda stavom oprávneného držania peňažných prostriedkov podľa podmienok spotrebiteľskej zmluvy. Ak napriek tomu existuje zmluvná úprava, ktorá s protiprávnym stavom stotožňuje aj odplatné nároky patriace len v právne súladnom stave, je táto právna úprava na škodu spotrebiteľa neprijateľne odchylná od zákona, čo zmluvnú podmienku podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, resp. podľa § 53 ods. 1 a 5 Občianskeho zákonníka robí absolútne neplatnou. Povedané inak v protiprávnom stave patria zmluvným stranám len sankcie a na tento účel je kogentným určujúcim pravidlom § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 a § 3a nar. vl. 87/1995 Z. z. Ak by sa žalobca odplatných plnení napriek vyššie uvedenému výkladu neplatnosti dojednania dovoľával aj v čase po jednostrannom mimoriadnom zosplatnení úveru, neprešli by tieto nároky testom citovaných ustanovení Občianskeho zákonníka a nar. vl. alternatívne (podľa povahy zmluvnej úpravy) subsidiárne ani testom § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka.

28. Úroky za poskytnutie úveru sa na rozdiel od odplaty za akúkoľvek inú odplatnú službu či kúpu tovaru odlišujú tým, že plynutím času narastajú (cena za poskytnutú službu narastá). Dohoda o platení úrokov za úver aj po splatnosti spôsobuje, že takéto úroky v skutočnosti navyšujú cenu za užívanie finančných prostriedkov za obdobie do dohodnutej alebo predčasne vyvolanej doby splatnosti a zneisťujú sankčný mechanizmus úrokov z omeškania. Takto dochádza k obchádzaniu inštitútu iného plnenia na účely aplikácie § 3a ods. 2 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka.

29. Pokiaľ ide odvoláciu námietku žalobcu ohľadom začiatku nároku na úroky z omeškania, tu sa odvolací súd taktiež stotožňuje s právnym názorom súdu I. inštancie. Podľa ust. § 517 ods. 1 OZ dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní. Podľa § 517 ods. 2 OZ Ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis. Požiadavkou toho, aby sa dlžník dostal do omeškania je to, aby mal vedomosť o tom, že nastala splatnosť dlhu, resp. aby mal možnosť sa o tom dozvedieť. Z obsahu spisu vyplýva, že podľa oznámenia o vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru zo dňa 02.09.2015 veriteľ zosplatnil dlh ku dňu 02.09.2015. Zásielky s oznámením o vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru boli žalovanými prevzaté 08.09.2015. Aj keď žalovaní boli vopred upozornení na možnosť mimoriadnej splatnosti úveru, ako poukazoval žalobca, túto možnosť (mimoriadne zosplatnenie) napokon ani

nemusel využiť. Preto až dňom 08.09.2015 sa žalovaní dozvedeli o mimoriadnom zosplatnení a až následne si môže žalobca uplatňovať voči žalovaným úroky z omeškania.

30. Z uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil rozsudok súdu I. inštancie v jeho napadnutej časti, ktorým bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá, a to podľa § 387 ods. 1, 2 CSP.

31. Žalovaní majú voči žalobcovi podľa § 255 ods. 1 CSP a § 396 ods. 1 CSP nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnej výške, vzhľadom na to, že žalovaní boli v odvolacom konaní v celom rozsahu úspešní. Vzhľadom však na to, že žalovaným žiadne preukázateľné účelne vynaložené trovy v odvolacom konaní nevznikli, odvolací súd rozhodol, že im náhradu trov odvolacieho konania nepriznal za použitia základných princípov uvedených čl. 4 ods. 2 (analógia) a čl. 17 CSP.

32. Senát odvolacieho súdu tento rozsudok prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu I. inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde I. inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).